

VIRGINIA WOOLF • **Kendine Ait Bir Oda**

© 2002 İletişim Yayıncılık A.Ş., Dünya Edebiyatı / 1. BASIM
2002-2022, İstanbul (23 baskı)

A Room of One's Own

İletişim Yayınları 855 • İletişim Klasikleri 176
ISBN-13: 978-975-05-3624-3

© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 2. BASIM
1. Baskı 2024, İstanbul

DIZI YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge
YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Necdet Dümelli, Barış Özkul
KAPAK Suat Aysu
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul
Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VIRGINIA WOOLF

Kendine Ait Bir Oda

A Room of One's Own

ÇEVİREN *Suğra Öncü*

MÎNA URGAN'IN SONSÖZÜYLE

VIRGINIA WOOLF Adeline Virginia Stephen ismiyle 25 Ocak 1882'de dünyaya geldi. Annesi Julia J. Duckworth yayıncı bir aileden geliyordu; babası Leslie Stephen ise edebiyat eleştirmeniydi ve Henry James, George Eliot gibi yazarların abhbabıydı. Hyde Park Gate'teki evde doğdu, büyüdü ve eğitim gördü. Erken yaştan itibaren babasına çok bağlıydı; aynı yakınlığa sahip olmadığı annesini küçüklüğünde kaybetmişti. Babası birkaç yıl sonra, 1904'te öldüğünde, kardeşleriyle birlikte Bloomsbury'de bir eve taşındılar. Ressam ablası Vanessa, edebiyat ve sanat eleştirmeni Clive Bell'le evlendi. Taşındıkları ev, Bloomsbury Grubu'nun faaliyet merkezi haline geldi. Virginia, 1905'ten itibaren edebiyat eleştirileri yazmaya başladı. Vanessa ve Violet Dickinson'la birlikte Yunanistan'a gittiğinde, çantasında Homeros'un *Odyseia'sını* taşıyordu. 1912'de, Seylon'daki (Sri Lanka) vazifesinden yeni dönmüş siyasi teorisyen Leonard Woolf'la evlendi. Bloomsbury Grubu'ndakilerin çoğu gibi, Leonard Woolf da vicdani retçiydi ve Birinci Dünya Savaşı'na katılmadı. 1915'te ilk romanı *Dışa Yolculuk* yayımlandı. 1917'de Leonard'la Hogarth Press'i kurdular; kendisi ve çevresindekilerce yazılan eserlerin yanı sıra, Joyce'un *Ulysses*'inin ilk birkaç bölümünü de 1919'da yayımladılar. İkinci romanı *Gece ve Gündüz* aynı yıl yayımlandı. 1922'de yayımlanan üçüncü romanı *Jacob'ın Odası*'nda, genç yaşta ölen kardeşi Thoby'nin hayatını hikâyeleştirdi. *Mrs. Dalloway* (1925) ve *Deniz Feneri* (1927) gibi romanlarıyla özgün üslubunda ustalığa erişti ve İngiliz modernist edebiyatın önde gelen isimlerinden biri haline geldi. Erken yaştan itibaren faaliyet gösterdiği cinsiyet eşitliği ve medeni haklar meselesine, Cambridge'te verdiği bir dizi dersten derlediği ve feminist yazımın köşe taşlarından biri olan *Kendine Ait Bir Oda* (1929) ile döndü. Bloomsbury Grubu'ndakilerin çoğu gibi Woolf da özgür cinselliğe inanıyordu; yazar Vita Sackville-West'le uzun süreli bir ilişkisi oldu. Vita, 1928 tarihli kurmaca biyografisi *Orlando*'nun kahramanına ilham kaynağı olmuştur. Merkezinde bulunduğu Bloomsbury Grubu'nun iki savaş arası İngiltere'sinin entelektüel hayatına muazzam bir katkısı olmuştur; E.M. Forster, Lytton Strachey gibi yazarların yanı sıra ablası Vanessa Bell ve Roger Fry gibi ressamlar, filozof G.E. Moore ve ekonomist Maynard Keynes de bu gruba mensuptu. 1930'lardan itibaren Avrupa'da yükselen faşizm, grubun faaliyetlerini sekteye uğrattı. Olgunluk dönemi eseri *Dalgalar* (1931) altı karakterin çocukluktan yaşlılığa hayatlarını izleyen, manzum öğeler taşıyan bir romandır. Bunu Elizabeth Browning'in köpeğinin biyografisi *Flush* (1933) ve *Yıllar* (1937) izledi. *Üç Gine*'de (1938) faşizme karşı düşüncelerini gizlemeden yazdı. İkinci Dünya Savaşı'nda Londra'ya düşen bombalar evini yok etti. Virginia Woolf ömrü boyunca fiziksel hastalıklar, ağır baş ağrıları, krizler ve bunalımlarla mücadele etmiştir; bu iç hesaplaşmaları eserlerini derinleştirmiş, renklendirmiştir. Girdiği son bunalımdan ise çıkmadı; 28 Mart 1941'de, paltosunun ceplerini çakıl taşlarıyla doldurarak Sussex'teki evinin yakınlarındaki Ouse Nehri'nde intihar etti. Woolf'un ölü bedeni intiharından iki hafta sonra bulundu; Leonard onun küllerini Monk's House'taki bir karaağacın altına gömdü. Virginia Woolf, arında muazzam bir yaşam enerjisiyle, insanıyetle, ince bir gözlem ve mizah duygusuyla yüklediği eserler bırakmıştır.

İÇİNDEKİLER

KİTABA DAİR GÖRSELLER	7
KRONOLOJİ	11

Kendine Ait Bir Oda

SONSÖZ	
VIRGINIA WOOLF'UN FEMİNİZMİ /	
MİNA URGAN	145

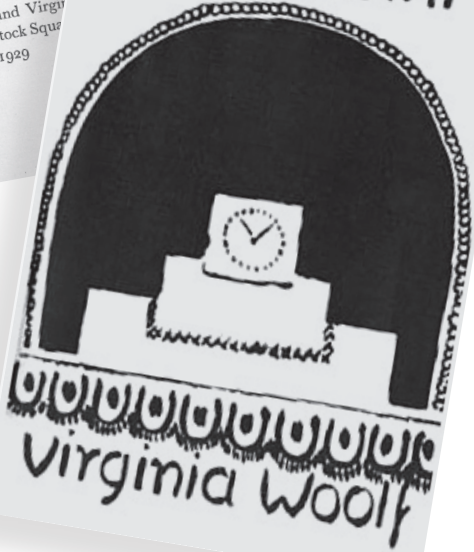
A ROOM OF ONE'S OWN

VIRGINIA WOOLF

Published by Leonard and Virginia Woolf
Hogarth Press, 52 Tavistock Square
1929

a room
of one's own

Kitabın iç kapağı (solda) ve *Kendine Ait Bir Oda*'nın Hogarth Press tarafından 1929'da yapılan ilk baskısı için Virginia Woolf'un kızkardeşi, ressam Vanessa Bell tarafından yapılan kapak tasarımı (altta).

Kendine Ait Bir Oda

1

Ama biz senden kadınlar ve kurmaca yazın konusunda konuşmanı istemiştik, bunun insanın kendine ait bir odası olmasıyla ne ilgisi var, diyebilirsiniz. Açıklamaya çalışacağım. Benden kadınlar ve kurmaca yazın konusunda konuşmamı istediğinizde, nehir kıyısına oturup bu sözcüklerin ne anlama gelebileceklerini düşünmeye başladım. Bunlar, yalnızca, Fanny Burney üzerine birkaç söz, Jane Austen üzerine söylenecek bir-iki şey daha, Brontë kardeşleri anıp karlarla kaplı Haworth papaz evini betimlemek, olabilirse Miss Mitford ile ilgili birkaç zekice deyiş, George Eliot'a saygıyla değinmek, Mrs. Gaskell'dan söz etmek anlamına gelebilirdi ve böyle de yapılabilirdi. Ama ikinci kez gözden geçirildiğinde, sözcükler o denli basit görünmüyordu. “Kadınlar ve Kurmaca Yazın” başlığı, kadınlar ve neye benzedikleri ya da kadınlar ve ortaya koydukları yazın ya da kadınlar ve onlar üzerine yazılanlar ya da her üçünün birden ayrılmaz biçimde iç içe oldukları ve sizin, konuyu bu bakış açısının ışığında ele almamı istediğiniz anlamına gelebilirdi ve muhtemelen siz de bu anlama gelmesini istemişsinizdir. Ama konuyu en ilginç görünen bu son bi-

çimiyle gözden geçirmeye başladıktan kısa bir süre sonra bunun, önüne geçilemeyecek bir sakıncası olduğunu fark ettim. Bu yolla bir sonuca ulaşmam asla mümkün değildi. Bir konuşmacının başlıca görevi sayılan bir şeyi asla yerine getirmemiş olur; bir saatlik konuşmanın sonunda sizin ellerinize, defter sayfalarınıza sarmalayıp sonsuza dek evinizin başköşesinde saklayabileceğiniz katıksız bir gerçeklik cevherini bırakmazdım. Tek yapabileceğim, sizlere ikincil derecede önem taşıyan bir konuda görüşümü sunmak, yazı yazmak isteyen bir kadının parası ve kendine ait bir odası olması gerektiğini söylemek olabilirdi; bu ise, göreceğiniz gibi, kadınlar ve kurmaca yazının gerçek yapısı sorununu çözümsüz bırakmaktadır. Bu iki soruya yanıt bulma yükümlülüğünden kendimi sıyrıyorum; kadınlar ve kurmaca yazın çözümsüz sorular olarak kalıyor, en azından benim için. Ama para ve oda konusundaki görüşüme nasıl vardığımı size göstermek için elimden geleni yaparak bu açığımı kapatacağım. Sizlerin önünde, beni bu görüşe iten düşünce aşamalarını elimden geldiğince geniş ve etraflı biçimde geliştirmeye çalışacağım. Belki de bu iddiannın ardında yatan önyargıları ve görüşleri açıkça ortaya serersem, bunlardan bazılarının kadınlar, bazılarının ise yazına değgin olduğunu fark edersiniz. Durum ne olursa olsun, ortada çok tartışmalı bir konu varsa –ki cinsiyet sorunlarının tümü böyledir– kimse gerçeklerin dile getirilmesini beklemez. Kişi ancak sahip olduğu bakış açısına nasıl vardığını gösterebilir. Dinleyicilerine yalnızca, konuşmacının düşünme ve davranma biçimlerini, önyargılarını ve kısıtlılıklarını gözlemleyerek kendilerine özgü sonuçlar çıkartma olasılığını verebilir. Bu noktada yazın, gerçeği, var olan durumlardan daha çok yansıtıyor gibi gözüküyor. Bu nedenle bir romancıya verilmiş tüm özgürlüklerden ve haklardan yararlanarak buraya gelmezden önceki iki günümün öyküsünü, omuzlarıma yüklediğiniz yükün ağırlığıyla nasıl iki büklüm olduğumu, bu konuyu süre-

li aklımdan geçirip nasıl günlük yaşamımın bir parçası haline getirdiğimi anlatmayı öneriyorum. Anlatmak üzere olduğum şeyin var olmadığını; Oxbridge ve Fernham'ın birer uydurma; "ben" in, gerçek kimliği olmayan bir kimse için kullanılan uygun bir terim olduğunu söylemem gereksiz sanıyorum. Dudaklarımdan yalanlar dökülecek, ama bunların arasına karışmış bazı gerçekler de olabilir, bu gerçeği bulup çıkarmak ve saklamaya değer bölümü olup olmadığına karar vermek size düşüyor. Saklanmaya değer bir yanı yoksa, tümünü çöp sepetine atar, unutup gidersiniz.

Öyleyse işte ben (ister bana Mary Beton, Mary Seton ya da Mary Carmichael deyin, ister canınızın istediği başka bir adı verin – bunun hiçbir önemi yok) bir-iki hafta önce, güzel bir ekim gününde, derin düşüncelere dalmış, bir nehrin kıyısında otuyordum. O sözünü ettiğim boyunduruk, kadınlar ve yazın, ayrıca çeşitli önyargılar ve saplantular uyandıran bir konuda sonuca varma gerekliliği boynumu büküyordu. Sağımda ve solumda bir tür altın sarısı ve koyu kırmızı çalı, ateşin ısıyla yanarmışçasına rengârenk ışıyordu. Kıyının biraz ilerisinde söğütler, saçlarını omuzlarına dökmüş, sürekli bir yas içinde ağlaşıyorlardı. Nehir, gökyüzünden, köprüden ve yanan ağaçtan o an için seçtiğini yansıtıyordu ve bir üniversiteli sandalını yansımaların içinden kürek çekerek geçirdikten sonra, sulardaki yansımalar sanki oradan hiç geçilmemiş gibi yeniden bütünlüyorlardı. İnsan orada, düşüncelere dalmış, saatlerce oturup kalabilirdi. Hak ettiğinden daha onurlu bir sözcükle adlandırdığım aklım, oltasını nehre sallandırmıştı. Dakikalar birbiri ardından gelip geçtikçe, o da yansımaların ve yeşilliklerin arasında, kendini sulara bırakmış, bir batıyor, bir çıkıyor, bir o yana, bir bu yana sallanıyordu, ta ki –o tür bir zorlanmayı siz de bilirsiniz– sonunda ucuna bir düşünce takılana dek: Ve sonra ip, sakınlı biçimde yukarı çekilip yakalananlar özenle yere seriliyor. Yazık, çimenlerin üzerine yatırılınca

düşüncem ne denli önemsiz, ne denli basit görünüyor, usta bir balıkçının semirip günün birinde pişirilip yenmeye değer olabilmesi için suya geri bıraktığı türden bir balık. Şu anda, sizleri o düşünceyle yormayacağım, ama özenle bakarsanız, söyleyeceklerimin akışı içinde onu siz kendiniz bulabilirsiniz.

Ama düşüncem ne denli basit olursa olsun, yine de kendi türünün gizemli niteliğine sahipti; akla geri konulduğu an birdenbire çok heyecan verici ve önemli kesildi ve hızla ileri atılıp bir yerlere saplandığında, her bir yönde parlayıp söndüğünde öyle bir düşünce çalkantısı ve karmaşası yarattı ki, sakın sakın oturmak olanaksız hale geldi. Ve birden kendimi çimenlerin üzerinde aşırı bir hızla yürüyor buldum. Ve daha o an, bir erkeğin görüntüsü yolumu kesti. Önce jaketatay giymiş bu garip görünümlü nesnenin el kol hareketlerinin bana yönelik olduğunu anlamadım. Yüzünde dehşet ve öfke ifadesi vardı. Akıldan çok içgüdü yardımına koştu; o bir kilise görevlisi, bense bir kadındım. Burası çimenlik bir alandı, ileride de bir patika vardı. Çimenlerin üzerinde yürümeye, yalnızca üniversite öğrencilerine ve öğretim üyelerine izin vardı; benim yerim çakıllı patikaydı. Bunlar anlık düşüncelerdi. Ben yeniden patikaya geçtiğimde, görevlinin kolları iki yana sarktı, yüzü olağan durgunluğuna kavuştu; çimenlerin üzerinde çakıllı patikadakinden daha rahat yürünmesine karşın zarar büyük değildi. Hangi fakülteden olduklarını bilmediğim öğrencilere ve öğretmenlere yöneltebileceğim tek suçlama, üç yüz yıldır aralıksız serilip duran çimenliklerini savunmaları sırasında benim küçük balığımın bir köşeye gizlenmesine yol açmalarıydı.

Beni böylesine cüretkârca yasak bölgeye girmeye iten düşüncenin ne olduğu artık aklımdan çıkmıştı. Dinginliğin ruhu cennetten gelen bir bulut gibi yere indi, çünkü eğer dinginliğin ruhu herhangi bir yerde bulunuyorsa orası güzel bir ekim sabahında Oxbridge'in avlularıdır. Burada, bu eski bi-